

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

L'avaluació de la transferència i l'impacte de la formació inicial del professorat a la UPC

- Pérez Cabrera, María José
Universitat Politècnica de Catalunya
Institut de Ciències de l'Educació
Plaça Eusebi Güell, 6, 08034, Barcelona, Espanya.

maria.jose.perez@upc.edu

- De Corral Manuel de Villena, Ignacio
Universitat Politècnica de Catalunya
Institut de Ciències de l'Educació
Plaça Eusebi Güell, 6, 08034, Barcelona, Espanya.

ignacio.de.corral@upc.edu

1. RESUM:

Aquesta comunicació pretén presentar i donar a conèixer els resultats obtinguts d'un estudi sobre avaluació de la transferència i de l'impacte de la formació a tres promocions de professorat que ha cursat el Programa de Formació Inicial ProFI de l'ICE de a UPC.

L'enquesta utilitzada per a l'estudi, amb més de 60 ítems, permet analitzar en profunditat el tipus de canvis realitzats a l'aula, arrel dels continguts treballats durant la formació, i la forma com aquests s'han produït i són valorats pel propi professorat.

Els resultats obtinguts orientaran en la definició d'accions de millora en el programa de formació, adaptant-lo a les necessitats percebudes a través de l'enquesta.

SECRETARIA TÈCNICA
VII CIDUI

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

2. ABSTRACT:

This paper intends to present and disseminate the outcomes of a study conducted to evaluate the impact and the transfer of the teacher training programme ProFI (Initial Training for University Teachers) offered by the ICE of UPC, as completed by three groups of university teachers.

The survey that has been used to conduct the study, with more than 60 items, facilitates an indepth analysis of the changes that have taken place in the classroom as a result of the training. It also makes it possible to observe the way these changes have been introduced and how they are considered by the teachers involved.

The results of the study are to be the basis for further improvements of the training programme itself, that will be adapted to fit the needs identified through the survey.

3. **PARAULES CLAU** : formació inicial universitària, avaluació de l'impacte, avaluació de la transferència / **KEYWORDS**: university teacher training, impact evaluation, evaluation of transfer.

4. ÀREA DE CONEIXEMENT:

- Enginyeries i Arquitectura

5. ÀMBIT TEMÀTIC DEL CONGRÉS:

- Avaluació i qualitat institucional

SECRETARIA TÈCNICA
VII CIDUI

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

6. MODALITAT DE PRESENTACIÓ:

- Comunicació oral

7. DESENVOLUPAMENT:

a) Objectius

Els objectius principals de l'estudi es concreten en:

- Identificar les potencialitats del ProFI, per mantenir-les durant successives edicions
- Detectar elements susceptibles de canvi que donaran pas a la definició i posada en marxa de millores.
- Analitzar els elements que faciliten i dificulten la transferència dels continguts treballats durant la formació.
- Identificar i analitzar les experiències de canvi dutes a terme arran de la formació al ProFI.
- Analitzar l'evolució dels resultats d'una formació de llarga durada, que requereix canvis d'adaptació permanentment.

Tot plegat, amb la ferma voluntat de donar resposta a les necessitats formatives del professorat de la UPC.

b) Descripció del treball

El Programa de Formació Inicial (ProFI)

El ProFI va néixer l'any 1999 i té per objectiu principal oferir una formació pedagògica bàsica, eminentment pràctica, que permeti al professorat assistent la incorporació de coneixements, habilitats i actituds que l'ajudin al desenvolupament i millora de la seva

SECRETARIA TÈCNICA
VII CIDUI

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

actuació docent. El ProFI s'adreça especialment a professorat de nova incorporació a la UPC, quedant obert a tot el professorat de la universitat interessat en els temes que es treballen.

El programa consta de diverses activitats que, al llarg dels anys que està en marxa, han variat per donar resposta a les noves demandes de la universitat i del professorat. Consta de 130 hores de formació al llarg d'un any aproximadament, constituint-se les accions pròpiament formatives en tallers i programes d'acció que aborden continguts considerats com a importants o rellevants per al desenvolupament de la funció docent dins la nostra universitat.

Per a l'edició ProFI 10-12, l'estructura ha estat la següent:

Quadrimestre de tardor	Gener Febrer	Quadrimestre de primavera	Juny Juliol	Quadrimestre de tardor	Abril - Juny
Inscripció al ProFI	TALLERS Com parlar millor en públic (7h.) Com aprenen els nostres estudiants (8h.) Metodologies actives per al desenvolupament de l'aprenentatge (8h.)	PROGRAMES D'ACCIÓ SeSAC (*) Anàlisi de la gravació d'una classe (15h.) ProPICE (*) Programa d'observació de professors (15h.) Assaig d'una experiència d'aprenentatge actu (20h.)	TALLERS Definició d'objectius de l'assignatura (8h.) L'avaluació de l'aprenentatge (12h.)	PROGRAMES D'ACCIÓ Elaboració i anàlisi dels instruments d'avaluació (25h.) TALLER Introducció al dossier docent (Portfoli Docent) (4h.)	Lliurament de certificats (1h.)
Sessió inicial (2h.)					
Recollida d'informació per l'elaboració del Portfoli				Elaboració del dossier docent (Portfoli Docent) (21h)	
Passar enquestes final quadrimestre		Passar enquestes final quadrimestre	Jornada temàtica ICE (4h.)	SEEQ (15h.)	

(*) Escollir entre un dels 2 programes d'acció

---> Recomanació: fer el taller abans del programa d'acció

Tota la informació respecte aquest programa està accessible a través de l'enllaç següent:
<http://www.upc.edu/ice/professorat-upc/programa-de-formacio-inicial-profi>

La present comunicació té per objectiu facilitar un resum de les principals dades obtingudes mitjançant l'enquesta que, des de l'any 2007, l'ICE administra al professorat que finalitza el ProFI, sent l'edició ProFI 05-07 la primera a respondre.

SECRETARIA TÈCNICA
VII CIDUI

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

L'enquesta ha estat administrada, com a mínim, un any després de què el professorat finalitzés el programa de formació, recollint així les valoracions dels participants una vegada han tingut l'ocasió de posar en pràctica i experimentar en primera persona els continguts treballats, valorar-ne l'adequació i utilitat dels mateixos en relació a l'actuació desenvolupada i als resultats obtinguts.

L'enquesta d'avaluació de la transferència

Partint del model d'avaluació desenvolupat per Kirkpatrick (1994), en el que es plantegen com a nivells d'avaluació els següents: Reacció, Aprenentatge, Comportaments i Resultats, l'ICE de la UPC va definir un model d'avaluació de la transferència i de l'impacte ajustat tant a les característiques del programa que es pretenia avaluar, com a les necessitats de l'ICE per a la consecució dels seus objectius.

D'aquesta forma, es va concebre un model d'avaluació de la transferència i de l'impacte basat en els següents nivells:

- Percepció de l'aprenentatge i del grau de coneixement dels participants abans d'iniciar la seva formació i una vegada finalitzada, respecte a les temàtiques desenvolupades dins del ProFI.
- Desenvolupament d'experiències a l'aula, estretament vinculades amb la formació rebuda. En aquest nivell es pretén identificar els canvis que el professorat ha introduït a la seva docència com a conseqüència de la seva participació a la formació. En cas afirmatiu, s'analitzaran quins han estat aquests canvis i quins elements els han afavorit o permès. En cas negatiu, es pretindrà valorar el motiu pel qual ho ha estat possible la transferència dels continguts treballats durant la formació a les assignatures on el professorat desenvolupa la seva docència.
- Resultats obtinguts de les experiències dutes a terme. En el cas d'aquell professorat que ha introduït canvis a la seva docència, es pretindrà conèixer la valoració que aquest realitza sobre la seva aplicació pràctica, analitzant els factors que l'han facilitat dur-ho a terme i aquells que han dificultat en certa mesura la seva implementació.
- Satisfacció amb l'experiència viscuda, tant en la formació com en l'aplicació de canvis a les assignatures. Tot i què aquesta avaluació es realitzarà temps després de la formació, es considera important conèixer la satisfacció del professorat en relació a la

SECRETARIA TÈCNICA
VII CIDUI

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

formació realitzada, una vegada hagi tingut l'ocasió de consolidar els aprenentatges i aplicar-los.

D'aquests grans àmbits d'anàlisi, es va procedir a l'elaboració d'una enquesta que, validada mitjançant l'anàlisi de jutges, ha estat administrada en tres ocasions, però sempre sota criteris estables:

- Certificació: l'enquesta únicament ha estat administrada a aquells professors que han obtingut el diploma del programa de formació inicial que es pretén avaluar.
- Temporalitat: l'enquesta ha estat administrada quan ha passat un mínim d'un any després de finalitzar el programa de formació.

Així doncs, les preguntes que integra queden recollides en quatre grans apartats: els aprenentatges assumits durant el programa de formació, les experiències dutes a terme a l'aula estretament vinculades amb els continguts de la formació, els resultats obtinguts d'aquestes actuacions a l'aula i el grau de satisfacció, passat un temps, amb la formació rebuda. Considerant el cas de professors/es que no han introduït canvis a la seva aula vinculats amb la formació o que han provat a fer-ho però finalment no l'han dut a terme, es plantegen itineraris dins la mateixa enquesta, ja que el motiu pel qual finalment no es van poder realitzar és igualment d'interès per al nostre estudi.

Enguany podem donar a conèixer els resultats obtinguts de l'enquesta administrada a tres edicions del ProFI (05-07, 06-08, 07-09), relacionant les dades i comparant-les de forma que ens proporcionin informació d'especial interès per a futures edicions del programa de formació.

SECRETARIA TÈCNICA
VII CIDUI

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

c) Resultats

Dades de la mostra

L'enquesta d'Avaluació de la transferència i de l'impacte del ProFI ha estat administrada als participants, com a mínim, un any després d'haver obtingut el corresponent diploma. Les respostes obtingudes han estat un total de 32. A continuació es recull una taula amb la relació de respostes segons l'edició a la que pertanyen:

	EDICIÓ 05-07	EDICIÓ 06-08	EDICIÓ 07-09
	Nombre	Nombre	Nombre
POBLACIÓ	27	19	14
MOSTRA	10	11	11
PARTICIPACIÓ	37,0%	57,9%	78,6%

SECRETARIA TÈCNICA
VII CIDUI

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

Els aprenentatges realitzats durant el Programa de Formació Inicial

	Edició 05-07	Edició 06-08	Edició 07-09
NIVELL DE CONEIXEMENT O HABILITAT CONSIDERAT ABANS D'ASSISTIR A LA FORMACIÓ	Mitjana¹	Mitjana	Mitjana
1. Coneixement sobre les implicacions a l'aula dels canvis proposats per l'EEES	2,30	1,82	2,18
2. Redacció d'objectius formatius	1,90	2	1,91
3. Elaboració d'un pla docent detallat de l'assignatura (guia docent)	2,20	2,22	2,18
4. Planificació d'activitats d'aprenentatge actiu	1,80	1,91	1,73
5. Utilització d'instruments que proporcionin feed-back sobre el desenvolupament dels aprenentatges (cuic, preguntes a l'aula, recollida d'apunts dels estudiants...)	2,30	2	2,00
6. Disseny d'un procés d'avaluació continuada per a la certificació del progrés de l'alumne	2,20	2,36	2,27
7. Utilització e l'avaluació continuada com a eina per a l'ajustament del procés d'ensenyament -aprenentatge	2,40	2,64	2,64
8. Elaboració del portafoli del professor	1,20	1,27	1,18
Total	2,04	2,03	2,01

¹ Totes les mitjanes recullen valors de 1 a 5, on 1 és la puntuació mínima i 5 la màxima.

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

	Edició 05-07	Edició 06-08	Edició 07-09
NIVELL DE CONEIXEMENT O HABILITAT CONSIDERAT EN FINALITZAR LA FORMACIÓ	Mitjana	Mitjana	Mitjana
1. Coneixement sobre les implicacions a l'aula dels canvis proposats per l'EEES	4,30	3,73	4
2. Redacció d'objectius formatius	4,40	3,73	3,82
3. Elaboració d'un pla docent detallat de l'assignatura (guia docent)	4,20	3,5	4
4. Planificació d'activitats d'aprenentatge actiu	4,00	4,09	4,27
5. Utilització d'instruments que proporcionin feed-back sobre el desenvolupament dels aprenentatges (cuic, preguntes a l'aula, recollida d'apunts dels estudiants...)	4,40	4,09	4,36
6. Disseny d'un procés d'avaluació continuada per a la certificació del progrés de l'alumne	4,10	3,64	3,8
7. Utilització e l'avaluació continuada com a eina per a l'ajustament del procés d'ensenyament -aprenentatge	4,30	3,73	4,27
8. Elaboració del portafoli del professor	4,20	3,73	4,18
Total	4,24	3,78	4,09

Abans de dur a terme el procés de comparació entre els resultats sobre el grau d'aprenentatge que el professorat considera que tenia abans i que té després de realitzar el programa de formació, seria convenient analitzar les dades que representen l'evolució al llarg dels tres períodes avaluats.

SECRETARIA TÈCNICA
VII CIDUI

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

En relació a l'ítem 7 "Utilització de l'avaluació continuada com a eina per a l'ajustament del procés d'ensenyament- aprenentatge": la mitjana d'aquests valors en les 3 edicions és superior a la resta dels ítems, encara que no és molt alt en si mateix, fet que demostra que el professorat no té una concepció negativa a priori de l'avaluació continuada, trencant el tòpic universitari que l'avaluació finalista és gairebé l'única existent.

És també interessant l'homogeneïtat en les respostes de tots els ítems i de les tres edicions pel que fa a la columna de les mitjanes. Buscant una visió crítica, diríem que la millora docent promoguda des de la universitat, no demostra tenir grans resultats indirectes i de contagi en altres professors propers als que han rebut la formació prèviament. La qual cosa no implica que aquesta formació sí que ha arribat a ser significativa en l'aprenentatge dels alumnes que han rebut formació docent.

Entrant ja en la comparació entre els resultats obtinguts i fixant-nos en la columna de la mitjana veiem que els valors han pujat substancialment amb la qual cosa podem afirmar que tots els enquestats valoren la formació adquirida fins al punt d'aplicar-la en el seu treball com a docent. D'altra banda es perceben diferències quant a la valoració de determinats ítems en les tres edicions, però hi ha acord pel que fa a l'aprenentatge actiu i a la utilització d'instruments que proporcionen feedback.

SECRETARIA TÈCNICA
VII CIDUI

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

Experiències desenvolupades a l'aula arran de la participació en el programa ProFI

A la pregunta realitzada sobre si els enquestats han introduït canvis a la seva docència, directament vinculats amb el programa de formació, les respostes obtingudes queden reflectides al quadre següent:

	EDICIÓ 05-07		EDICIÓ 06-08		EDICIÓ 07-09	
	Respostes	%	Respostes	%	Respostes	%
Sí	10	100,0%	10	90,9%	11	100,0%
No	0	0,0%	1	9,1%	0	0,0%
Vaig provar d'introduir canvis, però finalment vaig desistir	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
NS/NC	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Total	10	100,0%	11	100,0%	11	100,0%

En relació a les enquestes que han respost afirmativament, plantegen com a característiques bàsiques de les assignatures on s'han introduït els canvis les següents:

El professorat era responsable de l'assignatura	Era una assignatura compartida amb altres professors/es	Tipus d'assignatures on s'han introduït els canvis	Mida dels grups d'alumnes
SI: 19	SI: 10	Troncal: 17	Petit: 10
NO: 12	NO: 20	Obligatòria: 5	Mitjà: 12
		Optativa: 9	Gran: 9

SECRETARIA TÈCNICA
VII CIDUI

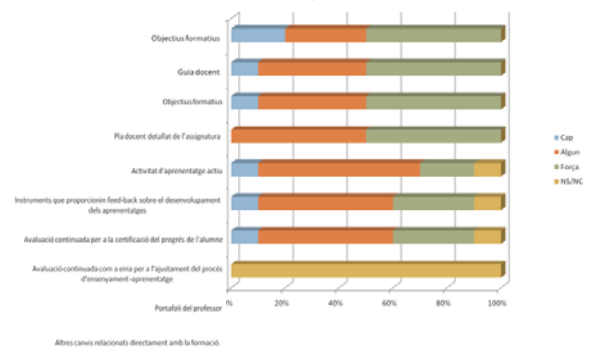
LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

Com pot observar-se a la taula anterior, la majoria d'experiències s'han desenvolupat en assignatures troncales on el professorat era el responsable de l'assignatura i on la docència no era compartida. Per les dades extretes, la mida del grup no és condició determinant per al desenvolupament d'experiències de canvi i millora a l'aula.

En relació al grau en què el professorat ha introduït canvis vinculats amb els continguts de la formació impartida per l'ICE, els resultats obtinguts han estat els següents:

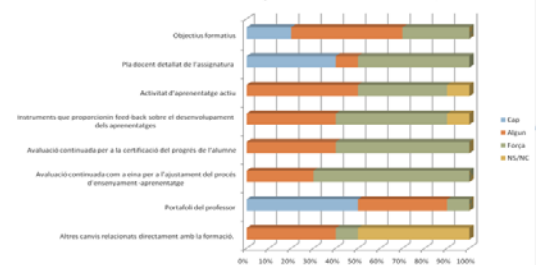
CONTINGUTS TREBALLATS DURANT LA FORMACIÓ	EDICIÓ 05-07					Les accions que tinc planificat incorporar, millorar o mantenir estan relacionades amb:
	Cap	Algun	Força	NS/NC	N	
Objectius formatius	20,0%	30,0%	50,0%	0,0%	10	20,0%
Pla docent detallat de l'assignatura (guia docent)	10,0%	40,0%	50,0%	0,0%	10	20,0%
Activitat d'aprenentatge actiu	10,0%	40,0%	50,0%	0,0%	10	30,0%
Instruments que proporcionin feed-back sobre el desenvolupament dels aprenentatges (cuic, preguntes a l'aula, recollida d'apunts dels estudiants...)	0,0%	50,0%	50,0%	0,0%	10	40,0%
Avaluació continuada per a la certificació del progrés de l'alumne	10,0%	60,0%	20,0%	10,0%	10	40,0%
Avaluació continuada com a eina per a l'ajustament del procés d'ensenyament -aprenentatge	10,0%	50,0%	30,0%	10,0%	10	20,0%
Portafoli del professor	10,0%	50,0%	30,0%	10,0%	10	20,0%
Altres canvis relacionats directament amb la formació. (especificar)	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	10	0,0%
Total	7 8,8%	32 40,0%	28 35,0%	13 16,3%	80 100,0%	

Grau de canvis introduïts en la practica docent -Edició 05/07-

CONTINGUTS TREBALLATS DURANT LA FORMACIÓ	EDICIÓ 06-08					Les accions que tinc planificat incorporar, millorar o mantenir estan relacionades amb:
	Cap	Algun	Força	NS/NC	N	
Objectius formatius	20,0%	50,0%	30,0%	0,0%	10	20,0%
Pla docent detallat de l'assignatura (guia docent)	40,0%	10,0%	50,0%	0,0%	10	20,0%
Activitat d'aprenentatge actiu	0,0%	50,0%	40,0%	10,0%	10	60,0%
Instruments que proporcionin feed-back sobre el desenvolupament dels aprenentatges (cuic, preguntes a l'aula, recollida d'apunts dels estudiants...)	0,0%	40,0%	50,0%	10,0%	10	40,0%
Avaluació continuada per a la certificació del progrés de l'alumne	0,0%	40,0%	60,0%	0,0%	10	30,0%
Avaluació continuada com a eina per a l'ajustament del procés d'ensenyament -aprenentatge	0,0%	30,0%	70,0%	0,0%	10	40,0%
Portafoli del professor	50,0%	40,0%	10,0%	0,0%	10	0,0%
Altres canvis relacionats directament amb la formació. (especificar)	0,0%	40,0%	10,0%	50,0%	10	0,0%
Total	11 13,8%	30 37,5%	32 40,0%	7 8,8%	80 100,0%	

Grau de canvis introduïts en la practica docent -Edició 06/08-

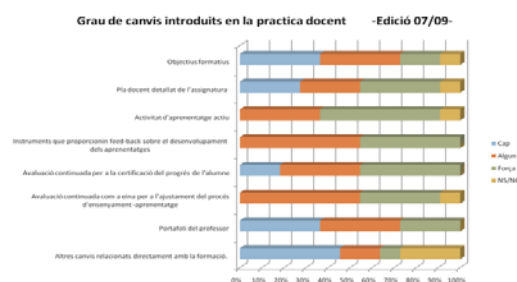

SECRETARIA TÈCNICA
VII CIDUI

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

CONTINGUTS TREBALLATS DURANT LA FORMACIÓ	EDICIÓ 07-09					Les accions que tinc planificat incorporar, millorar o mantenir estan relacionades amb:
	Canvis introduïts					
	Cap	Algun	Força	NS/NC	N	
Objectius formatius	36,4%	36,4%	18,2%	9,1%	11	18,2%
Pla docent detallat de l'assignatura (guia docent)	27,3%	27,3%	36,4%	9,1%	11	27,3%
Activitat d'aprenentatge actiu	0,0%	36,4%	54,5%	9,1%	11	45,5%
Instruments que proporcionin feed-back sobre el desenvolupament dels aprenentatges (cuic, preguntes a l'aula, recollida d'apunts dels estudiants...)	0,0%	54,5%	45,5%	0,0%	11	18,2%
Avaluació continuada per a la certificació del progrés de l'alumne	18,2%	36,4%	45,5%	0,0%	11	9,1%
Avaluació continuada com a eina per a l'ajustament del procés d'ensenyament -aprenentatge	0,0%	54,5%	36,4%	9,1%	11	36,4%
Portafoli del professor	36,4%	36,4%	27,3%	0,0%	11	27,3%
Altres canvis relacionats directament amb la formació. (especificar)	45,5%	18,2%	9,1%	27,3%	11	27,3%
Total	18 20,5%	33 37,5%	30 34,1%	7 8,0%	88 100,0%	

Si ho analitzem en funció dels continguts dels canvis introduïts, aquests són més concrets i generalitzats entre els enquestats en les dues primeres edicions. A la tercera edició també es produeixen aquests canvis però ja no hi ha un grau significatiu de coherència entre els professors enquestats. Les orientacions al canvi es diversifiquen molt no seguint cap tendència. Tampoc podem obtenir d'això una visió clara ja que probablement es deu a les particularitats del grup d'aquesta última edició en el fet que puguin tenir interessos docents diferents.

En qualsevol cas la tendència a promoure canvis és molt àmplia en les tres edicions i podem dir que en aquest sentit el programa de formació ha complert els seus objectius.

Pel que fa als plans de futur, hi ha un consens bastant generalitzat quant a continuar treballant en l'aprenentatge actiu i l'avaluació continuada. No obstant això, cal ressenyar que en les dues primeres edicions mostren molt interès per treballar amb instruments que retornin opinió dels alumnes.

SECRETARIA TÈCNICA
VII CIDUI

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

Suports i obstacles a la innovació docent

La informació obtinguda de l'ítem "Considero que els factors que es presenten a continuació m'han ajudat al desenvolupament de les experiències d'innovació i millora dutes a terme" ha estat:

	EDICIÓ 05-07			EDICIÓ 06-08			EDICIÓ 07-09		
	N	Mitjana	Des.Est.	N	Mitjana	Des.Est.	N	Mitjana	Des.Est.
1.1. Suport institucional	10	2,70	1,34	11	3,00	1,07	11	3,55	0,69
1.2. Suport de companys de docència	10	3,50	1,18	11	3,00	1,07	11	3,45	0,93
1.3. Suport de les factories	10	3,10	1,37	11	3,10	0,74	11	3,09	1,14
1.4. Suport de les biblioteques	10	3,30	1,57	11	3,20	0,79	11	3,18	1,17
1.5. Suport per part de l'ICE	10	3,90	1,37	11	3,70	0,82	11	4,27	0,79
1.6. Disponibilitat de recursos	10	3,70	1,49	11	3,20	1,14	11	3,09	1,04
1.7. Coneixement sobre com realitzar les experiències	10	3,70	1,16	11	4,00	0,82	11	3,82	0,75
1.8. Predisposició dels estudiants	10	4,00	1,05	11	3,60	0,70	11	3,55	0,82
1.9. Motivació personal	10	4,60	0,52	11	4,30	1,25	11	4,64	0,50

Destaca com a indicador més rellevant la motivació personal, que és també la que ha ajudat a que tots aquests professors i professores hagin acabat el programa. Aquesta predisposició inicial és de gran ajuda en programes de formació de llarga durada en la qual és fàcil oblidar-se de temes com aquest quan el treball t'exigeix una gran dedicació.

El suport de l'ICE és també molt ben valorat com es pot observar a les tres edicions. Els coneixements adquirits durant la formació amb gran aplicabilitat són valorats pels tres grups ja que això els permet introduir millores a l'aula amb més seguretat i garantia.

És interessant que els tres grups valorin bastant positivament la predisposició dels alumnes als canvis ja que això implica que els canvis s'han produït sense perjudici per a ells. Amb la qual cosa podem suposar que els canvis han obtingut percepcions de millora en l'aprenentatge per part dels propis alumnes.

La informació obtinguda de l'ítem "Considero que els factors que han dificultat o obstaculitzat la introducció d'experiències d'innovació i millora a l'aula han estat" és la següent:

SECRETARIA TÈCNICA
VII CIDUI

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

	EDICIÓ 05-07			EDICIÓ 06-08			EDICIÓ 07-09		
	N	Mitjana	Des.Est.	N	Mitjana	Des.Est.	N	Mitjana	Des.Est.
2.1. Manca de recursos	10	1,80	1,03	11	3,50	0,71	11	3,36	0,81
2.2. Manca de coneixement sobre com desenvolupar innovacions i millores a l'aula	10	2,30	0,95	11	2,20	0,79	11	2,45	0,52
d'innovacions i millores	10	3,11	1,36	11	2,40	1,17	11	3,09	1,22
2.4. Manca de suport departamental	10	2,50	1,58	11	3,10	1,10	11	2,73	1,42
2.5. Manca de suport extern (ICE o altres persones o organismes experts)	10	1,70	1,34	11	2,90	0,88	11	2,36	1,21
2.6. Manca de suport de companys	10	2,20	1,23	11	2,40	1,17	11	2,64	1,03
2.7. Manca de temps	10	4,30	0,67	11	3,70	0,95	11	4,18	0,75
2.8. Manca de motivació per part dels estudiants	10	2,10	1,10	11	2,50	1,18	11	2,64	0,67
2.9. Altres raons personals	10	1,89	1,05	11	2,78	1,20	11	2,30	0,95

En aquest apartat no hi ha una opinió amb una tendència clara excepte pel que fa a la falta de temps. És evident que la diversificació de tasques d'un professor universitari i la necessitat de complir en l'àmbit investigador amb un nivell d'exigència molt alt, fan que promoure la innovació a l'aula sigui una feina que requereixi una implicació personal i de vegades poc reconeguda a l'entorn del professor. És natural que sigui el principal obstacle ressenyat a l'enquesta.

Es pot apreciar també una reclamació, no majoritària però sí significativa, a la manca de recursos, però en els altres ítems no hi ha cap consens sobre quins són els obstacles principals.

L'impacte de la formació a la realitat més pròxima

Considerant el concepte de "transferència" com l'extrapolació i aplicació dels continguts treballats durant la formació a l'assignatura i a l'aula, i entenent "l'impacte" com la influència que té la formació en ell/a mateix/a com a docent i en l'entorn més proper on exerceix la seva docència, l'enquesta administrada contempla quatre aspectes clau directament relacionats amb l'impacte, aquests són: l'estudiantat, l'assignatura, altres docents i el propi docent, les quals queden recollides a la taula següent:

SECRETARIA TÈCNICA
VII CIDUI

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

		EDICIÓ 05-07	EDICIÓ 06-08	EDICIÓ 07-09	% VARIACIÓ	TOTAL
		Mitjana	Mitjana	Mitjana	% Mitjana	Mitjana
Estudiantat	3.1. Han contribuït a la satisfacció de l'alumnat	4,40	4,10	4,09	-7,0%	4,20
	3.2. Han incrementat la participació a l'aula	4,40	4,30	4,18	-5,0%	4,29
	3.3. Han motivat als estudiants per a la realització del seu treball	4,40	4,00	4,18	-5,0%	4,19
	3.4. Han potenciat el grau d'autonomia dels estudiants per al desenvolupament de la matèria	4,20	3,60	3,91	-6,9%	3,90
	3.5. Han ajudat a augmentar la qualitat dels treballs presentats pels alumnes	3,90	3,50	3,73	-4,4%	3,71
	3.6. Han millorat els resultats acadèmics	4,20	3,50	3,45	-17,7%	3,72
Assignatura	3.7. Han contribuït a l'assoliment dels objectius plantejats a l'assignatura	4,30	3,70	3,91	-9,1%	3,97
	3.8. Han permès la introducció de millores a l'assignatura	4,10	4,10	4,00	-2,4%	4,07
	3.9. Les experiències desenvolupades seran altament rentabilitzables	4,10	3,70	3,64	-11,3%	3,81

SECRETARIA TÈCNICA
VII CIDUI

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

Altres docents	3.10. Ajudaran a la introducció de millores a altres matèries	3,50	3,60	3,82	9,1%	3,64
	3.11. Han contribuït a fomentar canvis en altres docents	2,70	3,70	3,36	24,6%	3,25
Professorat participat	3.12. Han augmentat la satisfacció personal del professor	4,10	4,00	4,36	6,4%	4,15
	3.13. Han induït a un aprenentatge professional com a docent	4,30	4,10	4,18	-2,7%	4,19
	3.14. Han suposat pel professor una quantitat de treball elevada	4,20	4,10	4,36	3,9%	4,22
	3.15. Han suposat un treball docent altament gratificant	4,30	3,90	4,00	-7,0%	4,07
	3.16. Valoro molt positivament els resultats globals de les experiències realitzades	4,60	4,20	4,09	-11,1%	4,30

Dels resultats extrets, en general es pot intuir un impacte significatiu de la formació en el propi participant i en l'entorn més pròxim, constituït per l'estudiantat, l'assignatura i altres docents.

Cal destacar, no obstant, que les respostes obtingudes posen en dubte que la formació hagi afavorit la qualitat dels treballs i la millora dels resultats acadèmics de l'estudiantat. Així com queda patent que la formació del professor no ha contribuït directament a fomentar canvis en altres docents del seu entorn més pròxim.

És interessant destacar les altes valoracions que hi ha en aquest apartat en gairebé tots els ítems.

Observant les valoracions més baixes en les quals només hi ha una inferior a 3, podem constatar que els professorat enquestat no veu fàcil promoure canvis entre els companys del grup

SECRETARIA TÈCNICA
VII CIDUI

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

docent. Ni tampoc que les millores promogudes per ells a les seves assignatures puguin tenir un efecte positiu en altres matèries.

És interessant observar com el professorat de les últimes dues edicions no perceben clarament que es produeixin millores en els resultats acadèmics encara que no de manera significativa, ja que són valoracions entorn al 3.5.

Satisfacció amb la formació del programa ProFI

a. Amb la perspectiva del temps, considero que la formació realitzada per l'ICE...

	05-07	06-08	07-09	Mitjana
1.1. M'ha proporcionat coneixements importants i valuosos per a la millora en el desenvolupament de la meva actuació professional	4,50	4,18	4,27	4,32
1.2. M'ha proporcionat coneixements aplicables a la situació real d'aula	4,00	4,00	4,00	4,00
1.3. Ha estat font de reflexió sobre la millora de la pròpia actuació docent: va despertar el meu interès per conèixer i aprofundir en el tema	4,30	4,09	4,36	4,25
1.4. Proposava un model docent menys eficaç i efectiu que el meu propi	2,00	2,73	2,40	2,38

SECRETARIA TÈCNICA
VII CIDUI

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

b. Li recomanaria a altres companys assistir al mateix curs en què vaig participar

05-07	06-08	07-09	Mitjana
4,50	4,27	4,00	4,26

c. La meva valoració general de la formació (professorat, metodologia, materials...) és positiva

05-07	06-08	07-09	Mitjana
4,30	4,40	4,09	4,26

d. Considero, com a dèficits de la formació rebuda, que...

	05-07	06-08	07-09	Mitjana
4.1. Els continguts es caracteritzaven, en general, per ser teòrics i idealistes	2,50	3,00	3,10	2,87
4.2. Es van donar poques pautes i procediments concrets sobre com posar en pràctica els continguts treballats	2,56	2,91	2,90	2,79
4.3. Cal un seguiment i assessorament en la posada en pràctica d'iniciatives innovadores i de millora a l'aula relacionades amb els continguts treballats	3,30	3,45	3,00	3,25

e. Els dèficits assenyalats anteriorment han obstaculitzat o impedit la introducció de canvis i millores en la meua aula

05-07	06-08	07-09	Mitjana
1,80	2,55	2,10	2,15

SECRETARIA TÈCNICA
VII CIDUI

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

Concepció de la docència i entorn de treball

Un aspecte important recollit a través de l'enquesta és com el professorat percep el canvi i innovació en docència, així com la forma com, en relació a la innovació, defineix el seu entorn de treball més pròxim.

Les dades obtingudes han estat les següents:

SECRETARIA TÈCNICA
VII CIDUI

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

- El 78 % (25 persones) del professorat considera imprescindible el canvi i la innovació en l'exercici docent, mentre que el 21% (7 persones) ho considera un aspecte eventual. Val a dir que cap professor/a dels que han respost l'enquesta ha considerat el canvi i innovació docent com a innecessari.
- L'entorn de treball del professorat és definit com a Innovador en un 34% (10 persones), en el 63% dels casos (20 persones) s'identifica alguna experiència de millora.

Conclusions

Com a principals conclusions i consideracions per al debat, generats a través de l'estudi realitzat, podem identificar les següents:

- Informar al professorat sobre l'estudi i demanar-los la seva col·laboració en finalitzar el programa de formació, és un aspecte fonamental per a la recollida d'informació. Aquest fet ha estat determinant per a l'obtenció d'un increment gradual de les respostes recollides.
- La formació que el professorat realitza a l'ICE a través del ProFI, genera una sèrie de canvis en la pròpia forma d'entendre la docència, alhora que això repercuteix directament en el seu entorn més pròxim, constituït en aquest cas per: l'assignatura, l'estudiantat i altres docents.
- El tipus d'assignatura i el nombre d'alumnes no condiciona el desenvolupament d'experiències de canvi i millora per part dels participants a la formació.
- Un aspecte de gran interès és la diferència significativa entre els coneixements amb els que arriben a la formació i els que consideren que han adquirit una vegada la finalitzen, de forma que ens indica clarament un aprenentatge sobre la funció docent.
- D'altra banda, cal remarcar la orientació pràctica del programa, la qual cosa facilita la introducció de canvis a l'aula de la majoria dels enquestats
- En relació a la satisfacció, l'opinió majoritària és que els participants a la formació del ProFI senten que l'ICE els dona suport al llarg dels tres quadrimestres que dura el programa.

Fruit d'aquesta experiència, ens plantejem algunes qüestions d'interès a l'àmbit de l'avaluació de la transferència i impacte en programes de formació dirigits a professorat universitari:

SECRETARIA TÈCNICA
VII CIDUI

LA UNIVERSITAT: UNA INSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

1. És un fet que la transferència i l'impacte de la formació s'escapa en moltes ocasions de poder ser recollida i analitzada. Amb molta facilitat es realitzen aprenentatges que no són aplicats a curt termini, o que constitueixen la base per a altres aprenentatges de més complexitat. Intentar atrapar el salt de la formació a l'aplicació real suposa mantenir una visió oberta i expectat, però això suposaria...
 - ... dur a terme l'avaluació en diversos moments de la carrera docent?
 - ... plantejar elements d'anàlisi diferents als recollits a l'enquesta realitzada?
 - ... considerar altres instruments que triangulin la informació obtinguda? I en cas afirmatiu:
2. Quina instrumentació, en quins moments aplicar-la i mitjançant quins agents dur-la a terme?
3. Davant la formació en competències docents del professorat universitari, com hauria de respondre una avaluació que pretengui analitzar la transferència i l'impacte real a l'aula i al context docent? Quins instruments, processos... quina concepció hauria de mantenir-la per abastar el millor possible tota la seva complexitat?

8. BIBLIOGRAFIA

Pineda, Pilar. *Auditoría de la Formación*. Gestión 2000. Barcelona. 2003

Pineda, Pilar. Evaluación del impacto de la formación en las organizaciones. *Educación* 27, 2000 119-133

Kirkpatrick, Donaldl, M, Kirkpatrick, James. *Evaluación de acciones formativas. Los cuatro niveles*. Gestión 2000. Barcelona. 2007

Stake, Robert E. *Evaluación comprensiva y evaluación basada en estándares*. GRAO, Barcelona. 2006

SECRETARIA TÈCNICA
VII CIDUI